No. 1465 Zaterdag 27 Januari 1912. 29ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,- pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

ONZE BEGROOTING
IN DE
TWEEDE KAMER.

22 December 1911.

(HANDELINGEN.)

XXVII. definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1912 (152).

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Hugenholtz**: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb verleden jaar bij den Minister aangedrongen op bespoediging van de onteigening van de phosphaatmijnen van Santa Barbara en hoopte, dat ik dat ditmaal niet zou moeten herhalen, omdat in den loop van dit jaar de voorbereiding van die onteigening genoegzaam zou zijn gevorderd. Op de vraag in het Voorloopig Verslag gedaan weet de Minister niet anders te antwoorden, dan dat de heeren prof. Grutterink en de mijningenieur de heer Duyfjes den rijkdom van de mijnen hebben onderzocht; dat zij zijn teruggekeerd om hier te lande hun rapport uit te werken, en dat men de conclusies van dat rapport zal moeten afwachten.

Het doet mij leed, dat het zoo ontzaglijk lang duurt voordat men tot een conclusie kan komen. Het onderzoek toch, dat nu ingesteld is, was reeds voorafgegaan door een ander, zij het ook niet zoo diepgaand. Men wist dus wat men op Santa Barbara zou vinden.

Ik had gewenscht, dat de Minister in de stukken beloofd had bij deze heeren te zullen aandringen op den noodigen spoed. Wanneer zij voor het gereed maken van hun verslag nog weer eens een jaar noodig mochten blijken te hebben, kan het nog zeer lang duren voordat eindelijk de groote bron van rijkdom voor de bevolking van het arme Curaçao wordt opengesteld.

Niet alleen wensch ik bij den Minister aan te dringen op bespoediging van deze zaak voor zoover dit rapport van deze beide deskundigen betreft — de Minister moet niet zeggen, dat hij het niet in de hand heeft, want hij kan den heeren een wenk geven, dat het hem aangenaam zal zijn wanneer zij spoedig met hun arbeid gereed zijn — maar ik wensch mede den Minister er op te wijzen, dat nu reeds aan zijn Departement arbeid kan worden verricht, die noodig, onontbeerlijk is voor de voorbereiding van deze zaak. Indien de conclusie van het rapport mocht luiden, dat de phosphaatrijkdom op Santa Barara van dien aard is, dat men zal moeten over gaan tot onteigening, zal nog een zeer belangrijke juridische arbeid moeten plaats hebben, althans dit vermoed ik.

Nu zou ik den Minister willen vragen, of het niet mogelijk is nu reeds, in afwachting van het resultaat van het rapport der deskundigen, juridisch de zaak voor te bereiden aan het Departement, opdat niet meer vertraging plaats hebbe dan absoluut onvermijdelijk is.

De Minister moet mij niet tegenvoeren, dat hij natuurlijk niet juridisch de zaak kan voorbereiden, als hij toch niet weet of er iets van de zaak komen zal, want zooveel weet men wel af van den phosphaat-rijkdom op de plantage, dat men met redelijken grond kan onderstellen, dat het eenmaal tot onteigening zal komen. In het Koloniaal Verslag van 1910 vindt men deze opgave, dat in de periode 1876|95 niet minder dan 184.160 ton van 1000 K.G. elk is geproduceerd, dat wil zeggen gemiddeld 10.000 ton per jaar. Dit is zooveel, dat de tegenwoordige eigenaar nog wel 50 jaren kan wachten, voordat hij, volgens zijn contract, verplicht is om de exploitatie te hervatten. Zoo groot is de rijkdom aan phosphaat.

Waar wij dit weten, behoeft niet te worden gezegd, dat men in deze geen verdere moeite behoeft te doen, voordat men de zekerheid heeft, dat deze moeite beloond zal worden.

Ik vraag dus aan den Minister of het niet mogelijk zal zijn nu reeds juridisch de zaak voor te bereiden aan zijn Departement.

De heer **van Vuuren**: Mijnheer de Voorzitter! Door dezelfde omstandigheden, die de laatste jaren steeds de begrooting van Curaçao in het gedrang hebben gebracht, daartoe genoodzaakt, zal ik ook thans weder uiterst kort zijn.

Ik doe dit met leedwezen, omdat ik geloof, dat de kolonie Curaçao meer aandacht verdient dan haar ten deel valt. De bevolking 'is arm, maar zeer werkzaam. Als zij geen arbeid vindt in de kolonie, zoekt zij het er buiten, en er heerscht, over het algemeen genomen, in Curaçao een zeer goede geest. Maar even vlug, overvlug als men in den regel is om, zoo noodig langs telegraphischen weg, Suriname te geven wat het noodig heeft, even traag en schriel is men, wanneer het geldt Curaçao. Wij hebben daarvan gisterenavond nog een merkwaardig voorbeeld gekregen toen ons het rapport omtrent den grooten landbouw, uitgebracht 9 Juli 1910, aan den vooravond van deze begrooting, werd thuis gezonden. Wanneer men daarbij vergelijkt den ijver, betoond met andere rapporten, Suriname betreffende, dan steekt dit zeker zeer af.

Het doet mij daarom zeer leed, dat naar het Voorloopig Verslag niet zijn weg gevonden heeft de door mij geuite wensch, dat de Suriname-commissie niet zou worden ontbonden, maar haar zou opgedragen worden ook een bezoek te brengen aan Curaçao en daaromtrent rapport uit te brengen. Ik geloof, dat zij daar voor hervormingen, die de kolonie er bovenop moeten brengen, een wellicht vruchtdragender bodem zoude vinden dan in Suriname.

Wel heeft den weg naar het Voorloopig Verslag gevonden een critiek op het beleid van den Gouverneur.

In het Voorloopig Verslag wordt zelfs beweerd, dat het beleid van den Gouverneur ook door zijn geloofsgenooten zou worden gewraakt.

Ik ben nogal gewoon alles wat Curaçao betreft na te gaan, maar ik moet verklaren, dat ik niet begrijp — het zal wel aan mij liggen — hoe men aan dat beweren komt.

Zeker, het kan natuurlijk wel voor komen, dat ook geloofsgenooten het niet eens zijn met het beleid van den Gouverneur, maar ik zou haast zeggen: gelukkig. Ik zou het althans geen goed teeken vinden, wanneer de Gouverneur en zijn geloofsgenooten het altijd in alle onderdeelen roerend eens waren. Van een algemeene critiek op zijn beleid, noch van geloofsgenooten, noch van anderen, heb ik niets bespeurd.

Ik heb, wat mij betreft, den indruk gekregen, dat Curaçao op dit oogenblik een Gouverneur heeft, eerlijk, onpartijdig, ijverig, die zonder aanzien des persoons handelt. Dergelijke Gouverneur maakt hier of daar wel eens een vijand, vooral in kleinen kring, waar men al heel spoedig neef en nicht van elkaar is, maar dat is geen reden hem daarover lastig te vallen. Trouwens, ik ben er volkomen gerust op, dat de Gouverneur zich door dergelijke critiek niet zal laten weerhouden volkomen zijn plicht te doen.

Maar de aap komt in het Voorloopig Verslag al spoedig uit den mouw. De Gouverneur wordt toch aangevallen omdat hij een voorstander van het bijzonder onderwijs is. De Minister heeft ons herhaaldelijk gezegd, dat deze Gouverneur is een voorstander van het bijzonder onderwijs en ik twijfel daaraan niet.

Voor zoover ik weet is dit nog niet verboden. Van bevoorrechting van het bijzonder onderwijs is echter zoo weinig sprake, dat ik, indien ik op dit gebied een grief tegen hem zou hebben, het juist zou zijn, dat hij veel te lang wacht met aan het bijzonder onderwijs te geven wat dit toekomt. Het wil mij dan ook voorkomen, dat de critiek in het Voorloopig Verslag op den Gouverneur, een zeker preventief bedoelt te zijn.

Men begrijpt, dat de Gouverneur om de billijkheid te betrachten moet komen, lang reeds had moeten komen met een voorstel om het bijzonder onderwijs meer te gemoet te komen, en nu begint men reeds met de te voren gereede critiek vóórdat het desbetreffend wetsontwerp er is.

Ik hoop, dat dit ongeduld spoedig zal worden bevredigd en het wetsontwerp spoedig zal komen, want de onbillijkheid is ten hemel schreiend.

Ik heb er al meer op gewezen en ik wil niet eindigen zonder opnieuw er op te wijzen, dat op de bijzondere scholen gaan 4810 kinderen die den Staat kosten f 28.600 of f 5.94 per leerling, en dat op de openbare scholen gaan 1148 leerlingen, die, na aftrek van de school, gelden, den Staat f 60.000 kosten, dus f 52.26 per leerling. Een leerling aan de openbare school kost dus den Staat 10 malen meer dan een leerling der bijzondere school.

De leerling bij het van Staatswege gegeven meer uitgebreid lager onderwijs kost den Staat f 220, de leerling van het bijzonder meer uitgebreid lager onderwijs f 10.

De bijzondere school ontvangt nog altijd geen subsidie voor het onderwijs, wanneer zij meer onderwijzers heeft dan één op de 80 leerlingen. Het wil mij voorkomen, dat een dergelijke toestand niet langer geduld kan worden. De Minister heeft ons medegedeeld, dat een voorstel bij hem is ingekomen. Ik hoop en verwacht, dat hij met spoed, met denzelfden spoed waarmede hij het Suriname-rapport bewerkt heeft, dat onderzoek zal instellen. Vooral van de zijde van dezen Minister is handelen en spoedig handelen noodig De Minister zelf heeft zijn heele leven gestreden voor het goed recht der bijzondere school. Ik weet wel, dat het getal scholen van de richting van dezen Minister op Curaçao niet zoo talrijk is, maar voor een man van beginselen is daarin een reden te meer gelegen om spoed te maken en te toonen dat hij het recht voor allen wil toepassen.

Ik hoop ook, dat in de kolonie de billijkheid daarvan zal worden ingezien en men daar zal medewerken. Ik zeg dit niet omdat er een soort beweginkje op touw is gezet, dat met allerlei wenschen komt aandragen in het belang van de openbare school. Ik ben voor dat bewegingkje zeer dankbaar. Het bewijst, wanneer het nog bewezen moest worden, dat het kringetje waaruit het voorkomt niet terugschrikt voor het uitgeven van meer geld uit de Nederlandsche schatkist, wanneer het aan het openbaar onderwijs ten goede komt. Dat kringetje heeft zich daardoor reeds vooraf ontwapend, wanneer het, waar het zelf zóóveel ontvangt, verzet aanteekent als straks iets meer gedaan wordt voor het schoolkind uit anderen kring en voor het kind van den arme.

Wanneer ik hoop, dat men in de kolonie de billijkheid van onzen wensch zal inzien, doe ik dat, omdat ik Curaçao een goed hart toedraag en gaarne zou zien, dat deze kolonie tot bloei geraakte. Daarvoor is een vruchtbare samenwerking noodig tusschen Curaçao's vrienden hier en ginds. Indien echter de vrienden ginds tegenover de vrienden hier hun kracht zoeken in een onderwetsche bevoorrechting van het openbaar onderwijs, welke uit den tijd is, dan zal dat niet het bijzonder onderwijs benadeelen — dat bijzonder onderwijs zal toch worden geholpen, zoo niet met dan tegen hen —, maar andere belangen zullen noodwendig worden geschaad wanneer de onmisbare samenwerking wordt verbroken.

Ik verwijs de heeren naar het getuigenis dienaangaande voorkomende in het rapport der Suriname-commissie, waarin met zooveel woorden wordt betoogd, dat het bijzonder onderwijs in een kolonie als Suriname niet kan worden gemist. Wat voor Suriname geldt, geldt in nog veel sterker mate voor Curaçao met zijn vele eilanden. Met hun verzet tegen het bijzonder onderwijs raken zij dan ook uit den tijd en komen in onverdraagzaamheid een halve eeuw achteraan hinken. Ik vertrouw, dat, wat hiervan zij en welke de houding wezen moge ginds, ik ditmaal vóór het laatst op dit punt bij den Minister zal hebben aangedrongen, en dat ik een volgend jaar den Minister zal kunnen dank zeggen voor een regeling die aan het bijzonder onderwijs op Curaçao geeft waarop het recht heeft, waarin het zich verheugt in Nederland en in Suriname, en wat is in het belang van de Nederlandsche schatkist, omdat alleen het bijzonder onderwijs in de kolonie Curaçao in de behoefte aan onderwijs kan voorzien.

Ik wensch nu nog zeer kort op enkele andere punten te wijzen, waarbij Curaçaos belang op harde proef wordt gesteld.

In de eerste plaats als een bewijs hoe langzaam het gaat als Curaçao moet geholpen worden: de haven. Ik laat mij niet uit over de vraag, of werkelijk Curaçao iets te hopen heeft van de opening van het Panama-kanaal, maar ik moet voor de zooveelste maal herhalen, dat, wanneer Curaçao daarvan iets heeft te wachten, men moet zorgen gereed te zijn als het kanaal geopend wordt. Jaren geleden heb ik dit gezegd. Eindelijk is de zaak nu in onderzoek, maar zóó spoedig kan het niet gaan, dat in dit opzicht aan mijn wensch voldaan is.

Wij hebben straks een wetsontwerp gevoteerd, dat — ik heb er met het oog op den tijd niet over gesproken — dat althans zeker niet ver genoeg gaat, een wetsontwerp, waarbij de breedte van de St. Annabaai op 65 M. wordt gebracht, hetgeen binnen korten tijd zeker moet worden gebracht op 80 meter, omdat de schepen steeds grooter worden. Maar van het groote plan vernemen wij niets, evenmin als omtrent de vraag hoe het staat met de aanvrage om concessie die een jaar geleden is ingekomen.

Over het rapport van den grooten landbouw heb ik straks reeds een enkel woord gezegd. Ik heb dat rapport niet kunnen bestudeeren, ja, er niet eens kennis van kunnen nemen, maar dit heb ik er wel van gezien, dat daarin de absolute noodzakelijkheid — uit een oogpunt van billijkheid en rechtvaardigheid — wordt erkend om den grooten landbouw te steunen. Het rapport is van 10 Juli 1910, maar mij is niet bekend, dat er in dat opzicht iets gedaan is. Ik hoop, dat men Curaçao nu ook eens met evenveel spoed zal helpen als men Suriname heeft gedaan.

Ik beveel den Minister ook nog eens dringend de hoedenindustrie aan. Ik heb het reeds herhaaldelijk gezegd: waar de hoedenindustrie de volksindustrie is en daarvan het bestaan der bevolking voor een groot deel afhangt, mag voor dat belang wel iets meer worden gedaan.

Ik zal het hierbij laten, in de hoop, dat ik het volgende jaar niet meer op deze punten behoef terug te komen en dan met den Minister enkele andere belangen zal kunnen bespreken.

De heer **de Meester**: Mijnheer de Voorzitter! Er zou voor mij geen reden zijn over deze begrooting te spreken als de rede door den heer van Vuuren zooeven gehouden, mij geen aanleiding gaf dit wèl te doen.

Die geachte afgevaardigde heeft den tegenwoordigen Gouverneur geschetst als een volkomen onpartijdig man en nu wil ik in verband met hetgeen in het Voorloopig Verslag daaromtrent is opgemerkt en hetgeen in de Memorie van Antwoord voorkomt, met een enkel woord op die zaak ingaan.

In de Memorie van Antwoord zegt de Minister dat hem niet is gebleken dat in den kolonialen raad oppositie is tegen den Gouverneur. Oppositie is een groot woord en waar de Gouverneur nog niet lang aan het bewind is, is dat misschien dan ook niet de juiste term, maar dat in genoemden raad bij de behandeling van sommige voorstellen ernstige bezwaren hebben bestaan tegen de wijze waarop de Gouverneur heeft gehandeld, is een feit. Ik heb voor mij de notulen van den Kolonialen Raad van de zitting van 5 Juli 1911, waarin o.a. is behandeld „de ontwerp-verordening, houdende regeling van de positie van vrouwelijke ambtenaren, die in het huwelijk treden", waarmede de raad zich niet heeft vereenigd.

Dit ontwerp had in de eerste plaats het oog op de onderwijzeressen en nu had het de aandacht getrokken dat noch de schoolcommissie noch de schoolopziener daarover was gehoord. Een der leden maakte ernstig bezwaar tegen die wijze van handelen en zeide o.a.: „Ik had daarom verwacht, dat men vóór de indiening van 't ontwerp de school-commissie en den schoolopziener zou hebben geraadpleegd; ik had verwacht, dat een dergelijk ontwerp behoorlijk zou zijn toegelicht; wetten met zoo een verregaande strekking duwt men een wetgevend lichaam niet zoo maar in de hand."

Dat zijn zeer ernstige en m.i. zeer juiste klachten, want bij een voorstel als dit had men toch wel het schooltoezicht mogen raadplegen. Ben ik goed ingelicht dan hoort de Gouverneur — dat staat hem vrij — wel een schoolhoofd, tevens geestverwant van hem, over dergelijke dingen.

Dit staat hem natuurlijk volkomen vrij en het komt niet in mij op daarop aanmerking te maken. Het is te begrijpen, dat men met geestverwanten spreekt. Maar het ligt voor de hand, dat colleges, die geroepen zijn over het onderwijs hun stem te doen hooren, niet voorbij worden gegaan, en in ieder geval blijkt, dat de Koloniale Raad er op gesteld was geweest, dat het schoolbestuur niet voorbijgegaan was.

Een ander punt, waarover ik iets wil zeggen, is de uitvoering van de belastingverordening. Ik geloof, dat het in het belang van de kolonie zou zijn geweest wanneer men den tijdelijken administrateur van financiën, die daar zeer op zijn plaats was en zeer veel goed werk heeft verricht, niet had genoopt vóór te gaan, voordat zijn tijd om was. Nu is daar opgetreden als tijdelijk administrateur van financiën de advocaat-generaal, die voor de uitvoering der belasting-verordeningen en voor financieele zaken in het algemeen, gelijk te begrijpen is — dit getuigt niet van een gebrek aan waardeering overigens van de capaciteiten van dien ambtenaar — niet de aangewezen man mag heeten. Ik betreur het dus, dat de waarnemende administrateur vóór zijn tijd de kolonie heeft verlaten.

De heer **de Waal Malefijt**, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! In de eerste plaats wensch ik den geachten afgevaardigde uit Weststellingwerf te beantwoorden, die er op aangedrongen heeft zooveel mogelijk spoed te maken om tot een beslissing te komen in zake de Santa-Barbara mijnen. Dat de commissie benoemd is, is een blijk

dat de Regeering er op bedacht is deze zaak zooveel mogelijk te bespoedigen, want wanneer dit niet geschied was, zou de zaak zeker langer tijd in beslag hebben genomen. Nu de heer Grutterink met den heer Duyfjes, die van de plaatselijke toestanden reeds op de hoogte was, een onderzoek heeft ingesteld, vertrouw ik dat de zaak spoedig tot een oplossing zal kunnen komen. Op hun rapport meen ik te moeten wachten alvorens verdere stappen te doen. Anders zou ik gevaar loopen monnikenwerk te verrichten, omdat juist uit het rapport, dat wij zullen ontvangen, zal moeten blijken, of, en zoo ja, op welke wijze de staat zal moeten ingrijpen. Maar ik zeg gaarne toe, dat zooveel mogelijk spoed zal worden betracht, want ook ik meen, dat op de een of andere wijze die mijnen spoedig productief moeten worden voor de kolonie.

De geachte afgevaardigde uit Zevenbergen heeft gesproken over het rapport betreffende den grooten landbouw. Hij heeft zich er eenigermate over beklaagd, dat dit rapport zoo laat bij de Kamer is ingekomen. De reden hiervan is, dat toen het rapport bij het Departement inkwam, men eerst, omdat het een tamelijk uitgebreid stuk was, dat heeft moeten doorwerken en bestudeeren, om te zien of het aanleiding zou geven tot voorstellen bij de begrooting of tot nadere correspondentie met den Gouverneur. Zoodra het rapport bezien was, is met den Gouverneur in overleg getreden, welke maatregelen te nemen zouden zijn, en ik hoop dat ik, wanneer ik het volgende jaar met de begrooting kom, in staat zal zijn een en ander mede te deelen omtrent de resultaten van dat overleg.

Mijnheer de Voorzitter! De geachte afgevaardigde heeft ook den Gouneur in bescherming genomen tegen de oppositie, die volgens het Voorloopig Verslag tegen den Gouverneur is gevoerd in den Kolonialen Raad, en de geachte afgevaardigde uit den Helder heeft gemeend daartegen te moeten opkomen, en heeft er op gewezen, dat bij de behandeling van een voorstel van den Gouverneur om een verordening in het leven te roepen tot regeling van de positie van vrouwelijke ambtenaren, die in het huwelijk treden, tot den Gouverneur in den Kolonialen Raad het verwijt is gericht, dat hij niet te voren de schoolautoriteiten gehoord had. Dat is juist, maar in het Voorloopig Verslag, dat door den Raad was ingediend, was daarover met geen woord gesproken; er kwam alleen een losse opmerking in voor, dat sommige leden niet met het voorstel waren ingenomen. Was in het Voorloopig Verslag aangedrongen op nadere overlegging van een advies, dan zou dat advies zeker door den Gouverneur zijn gevraagd. Ik meen dus, dat men uit een dergelijke verklaring, die in een kolonie, waar men alle menschen goed kent natuurlijk nog een heel andere beteekenis heeft dan wanneer men over een grootere uitgestrektheid zijn oog moet laten gaan, moeilijk kan opmaken, dat de verhouding tusschen den Gouverneur en den Raad niet goed zou zijn. Daarvan is mij niets gebleken.

De geachte afgevaardigde uit Zevenbergen heeft er bij mij op aangedrongen den Gouverneur, die een betere regeling van het bijzonder onderwijs heeft voorgesteld, daarbij zooveel mogelijk te steunen. Ik zeg gaarne toe, dat het aan mij niet zal liggen, wanneer deze zaak niet zoo spoedig mogelijk behandeld wordt. Ik hoop daaromtrent voorstellen te doen, die naar ik vertrouw ook de goedkeuring van den geachten afgevaardigde zullen wegdragen. Ik erken gaarne, dat verandering van de wijze waarop het bijzonder onderwijs in Curaçao gesubsidieerd wordt, gewenscht is.

Het verwijt, dat de Regeering niet diligent zou zijn in zake de havenverbetering, is niet verdiend. 29 Juni van dit jaar is door de Regeering een ontwerp ingediend tot verbetering van de haventoestanden op Curaçao, en het Voorloopig Verslag daarover is eerst 7 December in handen van de Regeering gekomen. Dat is bijna een half jaar later. De Regeering had mogen hopen, dat een zoo eenvoudige zaak door de Kamer spoediger behandeld zou zijn. Men kan er in ieder geval de Regeering geen grief van maken, dat zij niet diligent genoeg geweest zou zijn.

Wat het groote havenplan aangaat, de vraag of dat in behandeling zal worden genomen en of zulke groote sommen zullen besteed worden aan het in het leven roepen van een haven die geheel past in het wereldverkeer, wordt natuurlijk geheel beheerscht door de quaestie, welke toekomst men aan de haven van Curaçao meent te mogen toekennen. De Regeering heeft gemeend niet beter te kunnen doen dan omtrent deze gewichtige vraag in de eerste plaats het advies in te winnen van de commissie voor de handelspolitiek. Ik vlei mij met de hoop, dat bedoeld advies spoedig zal inkomen. Van mijn kant is op zooveel mogelijk spoed aangedrongen.

De algemeene beraadslaging wordt gesloten.

De *artt.* 1 tot en met 4 en de *beweegreden* worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Het *wetsontwerp* wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Verbreeding van den Havenmond.

Op den gedenkwaardigen dag van 22 December 1911 werd niet slechts onze Koloniale Begrooting voor 1912 goedgekeurd in de Tweede Kamer der Staten Generaal, maar ook 't ontwerp, dat gelden aanvraagt voor de verbreeding van den havenmond. Dit ontwerp werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Voor de toekomst onzer Kolonie is deze wet van zeer groote beteekenis. Ten zeerste verheugen wij ons over het gelukkige feit, dat het Gouvernement op Curaçao beginnen kan met onze haven te verbeteren. Natuurlijk moet eerst nog gewacht worden op den zandzuiger en de springgelatine. Maar wij vertrouwen, dat dit alles spoedig verzonden zal kunnen worden. Eenige haast is ten deze ten zeerste gewenscht. Naar wij vernemen, wachten sommige Maatschappijen met het sluiten van een contract voor levering van kolen aan hare schepen op de spoedige verbetering onzer haven. Zij prefereeren Curaçao boven andere kolenstations, maar willen toch niet de risico beloopen, dat de groote schepen bij het invaren onzer haven eenige averij krijgen. Het aangaan dezer nieuwe contracten wacht op de verbetering onzer haven. Wordt met de verbreeding en uitdieping van den havenmond nu nog te lang getalmd, dan zullen die Maatschappijen zich gedwongen zien elders kolen te zoeken en dan duurt het weer jaren voor die nieuwe contracten afloopen en zij weer naar Curaçao kunnen komen — als zij dan nog willen.

Bekwame spoed is dus ten zeerste gewenscht.

Om de strekking dezer wet beter te begrijpen zullen wij eenige woorden van den Minister uit zijn Memorie van Toelichting en van Antwoord hier laten volgen. Ter verduidelijking cursiveeren wij sommige uitdrukkingen. Men zal daaruit zien, dat de nu te beginnen werkzaamheden slechts het begin vormen van een groot en breed plan tot algeheele verbetering en moderniseering onzer haven. Men oordeele:

„Het (tegenwoordige) plan tot verbetering van de St. Annabaai omvat het brengen van den minimum-afstand der 5- vaamslijnen op 65 M. door wegbaggeren der verzanding en zooveel noodig verbrijzelen der koraalrotsen onder water met springgelatine, zoomede opruiming van het onderzeesche rif in het Schottegat tegenover de noordelijke uitmonding van genoemde baai."

„De heeren Kraus en Welcker zijn tot de slotsom gekomen, dat het voorgenomen werk nuttig is op zich zelf en aanbeveling verdient reeds op grond van de tegenwoordige toestanden en verhoudingen, dus afgescheiden van *nieuwe handelswegen, die daarin wijziging ten goede mochten brengen.* Zij achten de totstandkoming van de aangegeven verbeteringen een STAP *in de goede richting*, dien het geraden is zonder uitstel te doen".

„De ondergeteekende sluit zich geheel hierbij aan, zoo ook bij het oordeel van de deskundigen, dat het werk niet van voldoenden omvang is om kundige aannemers van buiten te trekken, zoodat het in eigen beheer zal zijn uit te voeren.

Nadere gegevens aangaande de kosten van het verbrijzelen van rots maken het mogelijk dit bedrag tot rond f 50.000 terug te brengen.

Verder is noodig de aanschaffing van een zandzuiger.

Aan de raming van kosten van den zuiger (waarvoor men niet een zelf ladend en zelflossend vaartuig op het oog heeft) heeft ten grondslag gelegen eene som van f 49.000 voor den bouw, f 3000 voor verzending in geheel gedemonteerden toestand, en f 8000 voor montagekosten, welke cijfers ontleend zijn aan eene ter zake ontvangen voorloopige prijsaanbieding van eene bekende Nederlandsche fabriek.

Sedert de indiening van het wetsontwerp is echter de wenschelijkheid gebleken om den zuiger gemonteerd naar Willemstad te doen sleepen, hetgeen aan sleeploon en assurantie ongeveer f 23.000 kosten zal.

Voor het oogenblik is het inderdaad niet noodig de nuttige breedte van de St. Annabaai op meer dan 65 M. te brengen, en waar het hier een werk geldt, dat naar het oordeel der geraadpleegde deskundigen, de heeren dr. J. Kraus en J. W. Welcker, *zich tot geleidelijke uitvoering uitnemend leent*, acht de ondergeteekende het beter met eene beslissing nopens verder gaande plannen te wachten tot het advies zal zijn ontvangen, dat blijkens het medegedeelde op bladz. 2 van het Koloniaal Verslag van 1911, door de Commissie voor de Handelspolitiek zal worden uitgebracht nopens de vraag, welke gevolgen de openstelling van het Panama-kanaal zal hebben voor den handel en de scheepvaart van Nederland in het algemeen, o.a. ook ten aanzien van de Nederlandsche koloniën in West-Indië en met name van de haven van Curaçao.

De ondergeteekende heeft goede gronden voor de verwachting, dat de commissie met haar advies, althans voor zoover *Curaçao* betreft, binnen niet te langen tijd gereed zal zijn; ten volle bewust van de noodzakelijkheid van eene spoedige beslissing zal hij het na ontvangst terstond ter hand nemen."

De wet, welke 22 December werd aangenomen bedoelt derhalve enkel en alleen het beschikbaar stellen der gelden noodig om met de verbetering onzer haven een *begin* te maken. De verdere plannen zijn nog in overweging.

DE STOOMWALS.

Forsch en geweldig, machtig en log staat de nieuwe stoomwals kant en klaar aan de Roode-Weg gereed, om zijn machtig werk te beginnen. Zóó in ruste reeds is het een stuk techniek om respect voor te hebben. Maar wanneer eenmaal de stoom door zijn ingewanden zal blazen, aan al dat raderwerk leven en beweging geven, als dat zonderling gevaarte nog met een vaart van 4 of 6 mijlen per uur over onze straten en wegen zal voortrollen, dan zal men ook bewondering hebben voor het menschelijk vernuft, dat dit mechanisme uitdacht en in elkander zette.

Deze stoomwals is vervaardigd door de fabriek van Marshal & Co te Cainsborough en Londen. Vóór de verscheping is de geheele machine, zooals hij daar staat en werkt, te Amsterdam aan de fabriek van Landré en Glinderman, de agenten van eerstgenoemde firma voor Nederland en Koloniën, gemonteerd, beproefd en in orde bevonden.

Deze stoomwals vertoont een merkbaar verschil met andere, misschien meer bekende stoomwalsen van ouder systeem. Bij dat vroeger systeem trok een locomobiel of een paar span paarden een geweldig groote ijzeren rol of wals achter zich aan. Het stoomwerktuig of de dieren dienden dus alleen als trekkracht voor den wals. Het inconveniënt van een dergelijk systeem was natuurlijk de geweldige zwaarte, het stugge en onhandelbare, het moeilijk transport van zoo'n wals. Bij deze wals van Marshal & Co zijn al deze moeilijkheden op heel eenvoudige wijze vermeden, terwijl toch hetzelfde of nog grooter effect verkregen wordt. De wals bestaat hier uit 4 afzonderlijke wielen met zeer breede velling. Twee dezer elk van twee voet breed, zijn op dezelfde as naast en tegen elkander aan als vóór- en stuurwiel geconstrueerd. De twee andere wielen, elk van één voet breedte, dienen als zijwielen voor de locomobiel. Schijnbaar loopt dus het stoomtuig op drie wielen.

De voordeelen dezer constructie springen terstond in het oog. Deze ijzeren wielen konden dus van betrekkelijk lichte constructie gegoten worden. Hun aanzienlijk pletgewicht van 10 000 KG., krijgen zij niet zoozeer door hun eigen gewicht, als wel voornamelijk door de locomobiel, die met zijn geheele zwaarte rust op de assen der drie wielen, die tegelijk de walsen vormen van het toestel. De walslengte van 4 voet van het voorwiel wordt dus met nog 2 voet vergroot door de beide zijwielen, zoodat telkens op den weg een streep van 6 voet breedte gewalst wordt.

Een eigenaardige bijzonderheid van deze stoomwals bestaat hierin, dat dezelfde wielen, die de wegen pletten en walsen toch ook naar verkiezing de wegen kunnen loswoelen en openbreken.

Een groot aantal gaten op gelijke afstand in het buitenvlak der wielen, zijn door platte ijzeren koppen bijna onzichtbaar afgesloten, doch die koppen kunnen vervangen worden door ijzeren, naar buiten uitstekende pennen, die bij het omwentelen der wielen zelfs harde wegen kunnen openbreken. Ook dit kan zijn nut hebben, wanneer men b. v. een oude steenlaag, die niet voldoet, wil loswerken en opruimen, of wanneer men een nieuwe gruislaag, op een weg aangebracht, goed met de oude laag tot een samenpakkend geheel wil maken.

De geheele machine kan door één enkel persoon bediend worden van af een klein platform achter op den wagen. Daar is het stuurrad, gelijk aan dat van een automobiel daar zijn ook de verschillende handels tot regeling van de snelheid, om te stoppen en de machine in beweging te brengen enz. enz. Eveneens is daar de vuurhaard, de plaats waar het water tot voeding van den stoomketel en de steenkolen bewaard worden. Voor grootere afstanden kan een kleine tender, die meer water en brandstof kan meevoeren, achter aan de machine worden aangehaakt.

De drijfkracht, door den stoom opgewekt, wordt onmiddelijk op de zijwielen overgebracht en daardoor de wagen en de wals in beweging gebracht. Het stuurrad in de hand van den machinist werkt door een spiraal, waarin de stuurstang uitloopt, op een tandrad, dat op een as, in den vorm van een ruwe spiraal, gekoppeld is. Over deze spiraalas loopt een zware ketting wier uiteinden ter zijden van het vóórwiel zitten vastgemaakt. Een enkele beweging van den mechanicus aan het stuurrad brengt de ketting in werking en doet dat voorwiel naar rechts of links wenden. Hoog boven het linkerzijwiel zit nog het vliegwiel, dat alleen dienst doet om aan het geheele mecanisme een regelmatige beweging te verzekeren.

Ziedaar in hoofdlijnen de werking dezer machine uiteengezet; kleine of secundaire technische bijzonderheden gaan wij hier stilzwijgend voorbij. Wij gelooven te mogen zeggen dat het Gouvernement met deze stoomwals een degelijk stuk werk is rijk geworden. Wij hopen, dat bij de verbetering onzer wegen de machine in alle opzichten zijn werk goed zal doen en aan alle verwachtingen zal beantwoorden.

Naar men zeide zou Donderdagmorgen aan den rooden weg geproefstoomd worden tot aan Plantersrust, maar men is er nog niet toe overgegaan.

Laten wij hier nog bijvoegen, dat deze stoomwals hier geheel gemonteerd is door en onder leiding van den Heer J. Scheidelaar, die daarmede zeker een kranig stuk werk geleverd heeft.

Het spreekt van zelf dat dit gevaarte met zijn enorm gewicht van 10 ton niet onze haven over de brug passeeren kan. Doch dit heeft geen bezwaar. Het plan is de wals het eerst aan het werk te zetten aan de Overzijde aan de Breede-Straat en de Roode-Weg en verder voortgaande hem ook den hoofdweg rondom het Schottegat in orde te laten brengen Zoo komt men toch geleidelijk aan den Oostkant der haven en ten lange leste op Pietermaai, om ook daar de reparatie der wegen onder handen te nemen.

Hetzelfde houten gebouwtje, dat nu aan den Rooden-Weg bij 't Kerkhof staat tot berging van den wals is ook aan de Oostzijde of waar dan ook evenzeer bruikbaar. Met opzet is het zonder spijkers, doch alleen met schroeven en bouten in elkaar gezet en kan dus ook betrekkelijk gemakkelijk uit elkaar genomen, verplaatst en opnieuw gemonteerd worden.

Wanneer het zoover is, zouden wij in overweging willen geven, het gebouwtje zóó te plaatsen, dat de deuren aan de Westzijde, dus niet aan den windkant vallen. Voor het poetsen en smeren en schoonhouden der machine-deelen kan dit niet anders dan hoogst bevorderlijk zijn.

DE VERWELKOMING

VAN

Mgr. Theod. van Roosmalen,

TE PARAMARIBO.

Nadat het mailschot was gevallen begaven zich de HoogEerw. Pater P. van Esch, de Hoogeerw. Pater L. Verheyen en de ZeerEerw. Pater H. de Groot aanboord om Z. D. H. te verwelkomen. Ook de Adjudant van den Gouverneur, Luitenant Mesquita, kwam om namens Z. Exc., Monseigneur hartelijk welkom te heeten in Suriname.

Van boord reed de Adjudant naar de Kathedraal om bij de plechtige intrede van den nieuwen bisschop Z.Exc. te vertegenwoordigen. Op het rijk-versierde priesterkoor was voor ZEx.'s vertegenwoordiger een plaats bereid.

Ongeveer kwart voor tien verliet Mgr. met de aanwezige geestelijken het schip en stapte in het gereed staande rijtuig. De weg, welke gevolgd werd was Waterkant—Oranjestraat—Gravenstraat.

Het behoeft ternauwernood vermeld, dat over geheel den weg Monseigneur de hartelijkste blijken van belangstelling ondervond.

Op den hoek Watermolenstraat—Gravenstraat stapte Mgr. uit het rijtuig om vandaar te voet kerkwaarts te gaan Zoo hadden zij het gewild — de katholieke vrouwen uit het volk. Zij wilden haren Bisschop de hoogste onderscheiding, welke zij kennen, schenken: nl. Mgr. moest op de door haar uitgespreide doeken voortschrijden.

Nauwelijks was het rijtuig zichtbaar, of een stormachtige ovatie barstte los. Het was een wuiven met doeken en vlaggen, het was een juichen en jubelen! Ja veler oogen vulden zich van dankbare blijdschap met tranen. Inderdaad de feestvreugde was hooggestemd.

Toen Mgr. omstuwd door de jubelende menigte bij het hek van het Kerkplein was gekomen, werd hij aldaar door deputaties van de katholieke scholen van Paramaribo, van de verschillende kath. vereenigingen en eenige notabelen, die de eerewacht vormden, ontvangen.

Bij den hoofdingang der Kerk stonden een 14-tal kath. militairen, leden der H. Familie, in groot tenue en haie en brachten Z D.H. het militair saluut.

Voorafgegaan door de verschillende deputaties trad Mgr. de schitterend-versierde Kathedraal binnen.

Imposant binnentreden!

De ruime Kathedraal was in den letterlijken zin des woords gevuld met geloovigen en belangstellenden, onder wie wij opmerkten de gade van Z.Exc. den Gouv. den Proc.-Generaal en echtge. Mev. Reddingius, den Gouv-Secretaris, den Kapitein-Commandant der Troepen. Het was inderdaad een menschenzee.

Bij de hoofddeur stond de geestelijkheid der stad en van eenige buitenstaties, in rochette, met een lange rij van in 't rood gekleede koorknapen Mgr. op te wachten. Nauwelijks had het Zangkoor den nieuwen Herder zijn eerste schrede zien zetten in zijn kathedraal, of, daar hief het om Gode te danken de heerlijke Ambrosiaansche dankhymne „Te Deum laudamus, Te Domine confitemur" (U, o God loven wij, U, o Heer belijden wij) aan.

Middelerwijl had de Bisschop zijn reisgewaad afgelegd en zich met de kerkelijke gewaden bekleed.

Na nu de geloovigen in en buiten de Kerk met het gewijde water te hebben besproeid onder afbidding van den bijstand van den éénen God, Vader, Zoon en den H. Geest, begaf zich Mgr., voorafgegaan door de eerewacht en de geestelijkheid, door den middengang naar het Priesterkoor.

Voor allen uit werd gedragen het H. Kruis, het teeken van Verlossing en Zaligheid. In den middengang waren en haie opgesteld de prefecten en onderprefecten, de prefectessen en onderprefectessen der H. Familie, van de jongelingen, mannen en vrouwen met keurige sjerpen omhangen en de insignes om.

Als nu de stoet op het priesterkoor was aangekomen, knielde Mgr. op den voor Z. D. H. gereed staanden bidstoel neder en bleef gedurende het „Te Deum" knielend, zijn hart uitstortend in een dankgebed voor de behouden aankomst onder de zijnen. Toen het „Te Deum" was uitgezongen en de Hoogeerw. Pater van Esch Gods vruchtbaar-makenden zegen over den nieuwen Herder had afgebeden, stond Z. D. H. van den bidstoel op en begaf zich van zijn twee troondiakens, den Hoogeerw. Pater L. Verheyen, Visitator, en den Zeereerw. Pater H. de Groot, Superior en pastoor der St. Rosakerk, begeleid naar zijn troon.

Thans had een indrukwekkende plechtigheid plaats.

Terwijl Mgr. op zijn troon gezeten was, kwamen al de aanwezige geestelijken tot voor den troon knielen, en beloofden door het kussen van den ring des Bisschops, gehoorzaamheid aan den wettigen plaatsbekleeder des Pausen, van onzen Heer Jezus Christus zelven.

Onder deze plechtigheid werd door het koor een vijfstemmige „Ecce Sacerdos magnus" (ziet den Hoogenpriester, dien God heeft uitverkoren) gecomponeerd door M. Haller, gezongen. Hierna begaf zich Mgr. naar het altaar en zong een gebed tot de Patronen zijner Kathedrale Kerk, de H.H. Petrus en Paulus, om hun zegen over zijn bestuur af te smeeken. Vervolgens richtte Mgr., met den mijter op, den herderstaf in de hand, zich tot de ontzaglijke menigte, die het heerlijke kerkgebouw vulde.

Hierna gaf Mgr. op plechtige wijze zijn eersten Bisschoppelijken zegen. Toen het uit den Hoogpriesterlijken mond klonk „Benedicat vos omnipotens Deus", „De almachtige God, Vader, Zoon en H. Geest

zegene U", knielden die honderden van geloovigen eerbiedig neer om den eersten Vaderlijken Zegen te ontvangen.

Thans begaf zich Mgr. begeleid door zijn troondiakens naar zijn troon. Het koor hief het feestlied aan. En daar donderde het orgel, en daar daverde het uit de kelen der ontzaglijke menigte.

Te lang had die menigte haar jubel moeten inhouden Nu het oogenblik van gejuich en jubel was gekomen, rolde de zang door het kerkgebouw heen.

In waarheid, het was een overweldigend oogenblik.

Na de kerkelijke gewaden afgelegd, en na nog eenige oogenblikken vóór het altaar in gebed doorgebracht te hebben, verliet Mgr., voorafgegaan door het eere-comité en de geestelijkheid, de kerk en begaf zich omstuwd door een jubelende volksmassa naar de Pastorie. Hier stond wederom de militaire-eerewacht opgesteld om Mgr. het saluut te brengen. Toen Z. D. H. eenige oogenblikken later op het balcon verscheen, werd hem nogmaals een stormachtige ovatie gebracht.

De Surinamer.

Brievenbus.

Aan den Heer

Salim Aun.

Met voldoening namen wij kennis van uw voor ons zoo waardeerend schrijven in *De Vrijmoedige* van den 25sten dezer. Wat ons bovenal verheugt, is het wijze besluit uwer jeugdige maar reeds krachtige *Société de Bienfaisance Syrienne* om uwe landgenooten aan te sporen voortaan met meer aandrang een betere afwerking der hoeden aan te bevelen.

Hoogachtend

De Redactie

van de *Amigoe di Curaçao.*

Berichten uit de Kolonie.

Koloniale Raad.

De afgetredende leden MADURO, MÖLLER en LANSBERG werden alle drie weder als eerste candidaat op de voordracht geplaatst, terwijl de Heeren ELIAS M. PENSO, C. A. JONES en D. DE MARCHENA als tweede candidaat werden gekozen.

Liefdadigheidsvoorstelling.

De 50% van de netto opbrengst der Cinematographische voorstelling ten bate der armen van *Ceroe Bientoe* bedraagt f 102,50, welke ten verdeeling onder hen aan den Districtmeester van het 4e en 5e district zijn ter hand gesteld.

Tragisch.

Een bejaarde vrouw, de weduwe A. G. ging Dinsdagmorgen een achterstalligen schuld betalen aan „De Curaçaosche Bank." Toen men haar het boekje na quiteering wilde teruggeven, was de oude vrouw op een stoel in elkander gezakt en stierf spoedig daarna.

Men heeft het lijk naar huis laten brengen en naar wij vernemen, heeft de Directie den zoon het door zijn moeder betaald bedrag teruggegeven.

Dood gevonden.

Een pontvoerder PABLO BERNARDO voelde zich Woensdagavond niet erg goed, maar legde zich toch als naar gewoonte bij zijn andere makkers te slapen op straat op de Handelskade. Toen de anderen 's morgens wakker werden vonden zij PABLO dood liggen tusschen zijn makkers. Zijn lijk werd naar het huis zijner moeder vervoerd.

Regen.

Als het niet spoedig regent en overvloedig regent zal 1912 een zeer ongelukkig jaar worden voor de drie Benedenwindsche eilanden. Het drinkwater is zeer schaarsch in de stad, en buiten heerscht er gebrek aan veevoeder; ook begint er hier en daar gebrek aan voedsel voor het volk te komen. En nu schrijven we pas Januari, de eigenlijke drooge maanden beginnen nu eerst.

Gisteren hoorden wij dat iemand voor een gewoon pak maisstokken f 1.50 moest betalen en het slechts na zeer groote moeite heeft kunnen krijgen.

Op Aruba en Bonaire is de toestand over het algemeen hetzelfde. Regenwater is er op heel Bonaire zoo goed als niet te krijgen en de meeste putten staan droog.

Van Aruba kwam reeds een aanvrage in om te mogen beginnen met het uitdeelen van voedsel op school. Dat typeert den toestand.

Een Woesteling.

Dinsdagavond ten 6 uur kwam een opgeschoten jongen H. P. van weinig gunstige reputatie, in beschonken toestand op de plantage St. Patrick, en zocht daar zonder eenige aanleiding oneenigheid met een anderen jongen. Slechts met groote moeite kon bij den ruziemaker van zijn lijf houden. Op het rumoer kwam nu ook de vader M.P. zijn zoon te hulp. Dit scheen de woede van den dronkaard nog meer te prikkelen. Hij trok zijn mes en bracht daarmee den vader verschillende snijwonden toe over den schouder, in den rug en de zijde. Ook de zoon beliep nog een wonde aan zijn hand op bij zijn poging om den woesteling het mes te ontrukken. Door het vele bloedverlies verloor het slachtoffer later het bewustzijn. Spoedig daarna was de districtmeester en ook de dokter ter plaatse, die de wonden verbond. De dader werd nog in den nacht ten zijnen huize *bao di Barber* gevangen genomen en in den morgen gevankelijk naar de stad gebracht. Met zooveel kracht waren de wonden toegebracht, dat het mes geheel was omgebogen. Gelukkig zijn de wonden niet levensgevaarlijk.

Dergelijke vechtpartijen komen in de buitendistricten niet zelden voor en blijven dikwijls ongestrfat, omdat er de politie en de districtmeester onkundig van gelaten wordt uit vrees er een gerechtszaak van te maken en als getuige op te treden.

Een Ongeval.

Donderdagmiddag ging de pikeur C.M. van Sabaneta op weg met een jong paard om het voor den wagen te temmen. In zijn vaart brak het wagentje en bij het uitstappen liep het wiel van de as en viel op het been van C., zoodat het boven den enkel brak en de stukken door het vleesch heenstaken.

Elias H. Cheney.

Morgen zal de Heer ELIAS H. CHENEY, consul der Vereenigde Staten alhier, zijn tachtigsten geboortedag vieren.

De Heer CHENEY is een nog krachtige, kloeke grijsaard, vriendelijk en dienstvaardig voor een ieder. In zijn jarenlang verblijf op Curaçao als Consul heeft hij meermalen goede diensten bewezen aan handel en scheepvaart voor onze Kolonie. Den algemeen geachten tachtigjarige zal het morgen zeer zeker niet aan groote belangstelling ontbreken. Reeds nu zenden wij den feesteling onze oprechte gelukwenschen.

De Heeren LEON V. LEYBA, MORDY S. MADURO, C. FENSOHN JR. en H. P. DE VRIES hebben zich in commissie vereenigd en een oproep gezonden aan allen die herhaaldelijk in aanraking komen met den Heer CHENEY en steeds van zijn goede diensten genoten. Deze oproep spreekt van een plan om later op een nader vast te stellen datum MR. CHENEY een album aan te bieden, met toepasselijke decoratie en inscriptie, bevattende een verzameling foto's van Curaçao, alsmede de handteekening der vrienden en vereerders, die in de onkosten bijdroegen.

Hr. M. de Koningin.

Officieel is 23 dezer mededeeling gedaan, dat onze geliefde Koningin in hare stellige verwachting van spoedig weder Moeder te worden werd teleurgesteld.

Aldus een kabelgram uit Den Haag.

Met droefheid zal dit bericht overal zijn vernomen. Bidden wij God, dat onze geëerbiedigde Vorstin in gezondheid en kracht nog vele jaren voor ons land gespaard blijve, en hare zoete hoop nog eens vervuld moge zien van ook een zoon te mogen bezitten.

De „Prinses Juliana"

heeft het op haar fatsoen getrokken, dat men zoo vaak lacht met haar werkeloosheid... en zal gaan varen.

Morgen zal die groote gebeurtenis plaats hebben. Het plan bestaat om aan één stuk door te stoomen tot Aruba en dan weer Dinsdag hier terug te zijn.

Men zegt, dat er een zootje visch op ijs moet gehaald worden.

Koninklijk Besluit.

Bij K. B. is aan den militairen apotheker der 1e klasse-titulair van de landmacht in West-Indië TH. J. C. BUYS, met verlof in Nederland, en aan den officier van gezondheid der 2e klasse van het Ned. Indische leger J. H. M. ELLIS, gedetacheerd bij de landmacht in de kolonie Curaçao, verlof verleend tot het aannemen van de versierselen van ridder van de 4e klasse der Kroonorde van Pruisen, hun door Zijne Majesteit den Duitschen Keizer, Koning van Pruisen geschonken.

Dr. Lens.

Volgens *Het Vaderland* zal Dr. TH. LENS, laatstelijk chef van den geneeskundigen dienst en eerste chirurg van het Sint-Elisabeth-Gasthuis op Curaçao, zich in den Haag vestigen praktiseerend geneesheer.

De Auto.

De eigenaar van het *Hotel Americano* biedt zijn auto te huur aan in het *Boletin Comercial.* Wie had nu durven droomen, dat men zoo spoedig hier op Curaçao ook een auto zou kunnen huren!

Of er veel gebruik van de auto zal gemaakt worden?

Een hoofdbezwaar van het Publiek schijnt wel te wezen de Curaçaonaar-chauffeur. Men vindt het minder vertrouwd.

Welnu, door een vriendelijk aanbod daartoe in staat gesteld heeft onze redactie een ritje mee kunnen maken en opzettelijk den chaufeur zwaar op den proef gesteld met korte bochten, nauwe passage, stijgen en dalen, versnelling van vaart en stoppen, en durven hierna openlijk de verklaring af te leggen, dat de chauffeur zijn machine zeer goed meester is en uitstekend oplet.

Wij zouden het erg jammer vinden, als de eerste durf van het *Hotel Americano* geen sympathie ontmoette bij het Publiek. In deze drooge tijden nu er bijna geen voeder voor de paarden is en deze dus niet op kracht kunnen zijn, is de auto een zeer geschikt vervoermiddel voor grootere afstanden.

Al wordt de auto nu juist niet iederen dag gehuurd, het is al gelukkig, dat men, zoo noodig, er een tot zijne disposie kan krijgen.

C. Statius Muller.

Volgens telegraphisch bericht, dato 25 Januari uit den Haag alhier heden ontvangen, heeft de Administrateur van financiën zijn ontslag ingediend.

Regenval op Curaçao.

gedurende de maand Dec. 1911.

Fort Amsterdam	10.5	m.M.
Westpunt	22 4	„
Plantage Siberie	52.9	„
Klein Sta. Martha	37 4	„
Hoffi Abao	41.1	„
Cas Chikito	10.5	„
Groot St. Joris	57.5	„
Klein St. Joris	50.	„
Santa Rosa	17.5	„
Beekenburg	9.2	„
Noordkant	22.5	„

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 26 Januari 1912.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.........	0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K,G.........	„ 0.06
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.70
id. per KG. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G.........	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G.........	„ 1.20
WOL per K.G.........	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G.........	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.........	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No, 1.........per dozijn	„ 4.—
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 4,12½
„ „ 2 „ „	„ 4.75
„ „ 3 „ „	„ 9,50
„ „ 3 „ „	„ 9.65
„ „ 4 „ „	„ 6.50
„ „ 5 „ „ (OLA)	„ —
„ „ 6 „ „	„ 11,—
„ „ 7 „ „	„ 9—
„ „ 8 „ „ (OLA)	„ 12.50
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ (OLA)	„ 14.—
„ „ 11 „ „	„ 13.50
„ „ 12 „ „ (OLA)	„ 17—
„ „ 13 „ „	„ 16.—
„ „ 14 „ „ (OLA)	„ —
„ „ 15 „ „	„ 18.—
STROOHOEDEN (latai):	
Kwaliteit X per dozijn	f —
„ XX „ „	„ —
„ XXX „ „	„ —

KLEINE STROOHOEDEN (hipijapa) in kwal. overeenkomende met kwal. No. 1 van ongeveer 25 cM. van kruin af tot rand per doz. f 3—
van ongeveer 30 cM. van kruin tot rand per doz f 4.50

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

95 ratten

15 muizen.

Belangrijke Telegrammen.

Rome 16. Berichten uit Tripoli melden dat de Italiaansche troepen ernstigen tegenspoed hebben geleden; men verzekert dat zekere telegrammen, die van groote overwinningen van de italianen gewaagden, geenszins de waarheid teruggaven; in werkelijkheid hadden de italianen bij die ontmoetingen zware nederlagen geleden.

Hierbij wordt de mededeeling gevoegd dat in de gevechten, in de omstreken van Derna geleverd, de italianen gevoelige verliezen hebben geleden, en dat de Turken en Arabieren voortdurend aanvallen op de stad doen.

Verscheidene regimenten grenadiers en bersaglieri hebben groote verliezen aan personeel geleden.

Weenen 16. De verklaring van Baron Tuschichef, van de katholieke partij, dat Italië zich tot een oorlog met Oostenrijk voorbereidde, zoodra de oorlog met Turkije zal zijn afgeloopen, heeft groote sensatie veroorzaakt. Italië zal aan Oostenrijk den oorlog verklaren omdat het Duitschland geholpen had om de betrekkingen tusschen de twee natiën (Italië en Turkije) in nog grootere spanning te brengen.

Pekin 19. Tusschen de imperialisten en de revolutionairen is een accoord getroffen; de keizer doet afstand van den troon en de Republiek is gevestigd. Dit is geschied nadat een aanslag op het leven van den minister van den keizer gedaan was. De imperialisten hebben ingezien dat zoo langer met die afstanddoening gedraald werd, hun toestand verslimmeren zou. De republiekeinsche regeering heeft tot de mogendheden een circulaire gericht, de erkenning van de Republiek verzoekende. Alle waarborgen worden gegeven aan de keizerlijke familie, aan wie bovendien een pensioen verzekerd wordt.

Rome 18. De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken wordt te Rome verwacht; men gelooft dat zijn bezoek in verband staat met de onderhandelingen, welke gevoerd worden om een einde aan den oorlog te brengen.

Uit goede bronnen komen geruchten als of tusschen den Paus en den Sultan een zeer bedrijvige correspondentie wordt gevoerd over het conflict; de Sultan moet hiertoe het initiatief hebben genomen.

Rome 20. Kiderlen Waechter is op het Vaticaan door den Pauselijken secretaris ontvangen. Dit bezoek geeft aanleiding tot vele beschouwingen, daar men weet dat de Paus in correspondentie is met den Sultan en dat Duitschland er naar streeft den oorlog zoo spoedig mogelijk tot een einde te brengen.

Buitenland.

DE RUSSEN IN PERZIE.

Na Groot-Britannië heeft ongetwijfeld geen enkele mogendheid uit de beroering, die er sinds eenigen tijd op het gebied der internationale staatkunde heerscht, zóó zeer haar voordeel weten te trekken als Rusland. Gedurende de Marokko-krisis nam het tegenover de regeering te Berlijn een houding aan van welwillende passiviteit, die voor Frankrijk, den bondgenoot, bijna het karakter verkreeg van koele onverschilligheid, zoodat Sasonof, de minister van Buitenlandsche Zaken, 'n paar weken geleden een bezoek aan zijn ambtgenoot de Selves te Parijs noodzakelijk achtte, ten einde „de vriendschap aan te houden". De Fransche pers mokte niet tegen den Russischen gast, doch zweeg hem — op een paar uitzonderingen na — hoffelijk dood. De samenkomst tusschen den Tsaar en Keizer Wilhelm te Potsdam, waardoor de betrekkingen tusschen beide landen zóóveel werden verbeterd, dat voor Rusland een opeenhooping van militaire strijdkrachten aan de Zuid-Westergrens niet langer noodig was, en waardoor het in Azië grooter vrijheid van beweging verkreeg, — deze samenkomst zat en zit nog steeds dwars in de maag van Marianne. Doch Rusland's utiliteitspolitiek eischte zulk eene toenadering tot Duitschland met al de voordeelige gevolgen er van; zóó werd het Sasonof veel gemakkelijker van de troebelen in China gebruik te maken, om dáár — o. a. door het bewerken der onafhankelijkheidsverklaring van Mongolië — den Moskovitischen invloed aanmerkelijk te doen toenemen; zóó kon hij ook — zonder protest van eenige Europeesche mogendheid uit te lokken — op de meest krasse wijze intrigeeren in Perzië, te meer wijl hij daarbij optrad als 'n soort zaakwaarnemer voor John Bull en dus dezen, den vriend van Frankrijk, niet ontstemde. Alleen aan den Gouden Horen, waar hij de openstelling der Dardanellen kwam vragen voor de oorlogsschepen der Zwarte Zee-vloot, — alleen dáár stootte de Rus den neus, wijl de Porte zich bij het weerstaan aan dezen eisch sterk gevoelde door het verzet van Oostenrijk.

Doch overigens arbeidde de Russische diplomatie dit jaar lang niet zonder succes, vooral niet bij het hanteeren van den knoet tegenover Perzië.

Ofschoon de Perzische krisis herhaaldelijk ter sprake werd gebracht, vragen de berichten der jongste dagen op bijzondere wijze de aandacht van alwie den feitelijken ondergang van Perzië als onafhankelijken staat met eenige belangstelling wenscht te volgen.

Want ondanks alle schoone verzekeringen, van St. Petersburg en van Londen uitgegeven omtrent de eerbiediging van Perzië's onafhankelijkheid en de onschendbaarheid van grondgebied, moet men toch ziende oogen blind zijn om te durven ontkennen, dat de geschiedenis van dit land een voor zijn zelfstandig bestaan meer en meer dramatische wending neemt, dat men hier met zulk een ondergang te doen heeft. Terwijl immers in vroegere jaren de openlijk aan het licht tredende vijandschap tusschen Engeland en Rusland, den Perzen veroorloofde, al naar hun belang het meêbracht, deze beide mogendheden tegen elkaar uit te spelen en de al te groote begeerlijkheid van de eene naar politieken invloed in Perzië te temmen door een beroep te doen op de hulp

van de andere, is zulks sinds het tot stand komen van het bekende verdrag van 31 Augustus 1907 — waarbij Rusland en Groot-Britannië overeenkwamen de overweldiging van Perzië voortaan gezamenlijk „eerlijk" en broederlijk te ondernemen — niet meer mogelijk en heeft ook, sinds de Russisch-Duitsche toenadering te Potsdam tot stand kwam, de kans op hulp van Duitschland. waarop men eertijds te Teheran groote verwachtingen bouwde, opgehouden te bestaan. Perzië nam sinds eenigen tijd — vooral sinds den val van den ex-Sjah Mohammed Ali, die zich in handen der Russen een gewillig werktuig betoonde en daarom alle pogingen tot het verzekeren eener politieke wedergeboorte van het rijk op constitutioneelen grondslag tegenwerkte — zijn toevlucht tot Zweden en de Amerikanen, en het dient erkend, dat Morgan Shuster, de financieele raadsman der regeering te Teheran, den roep, die hem van de Philippijnen vooraf was gegaan, ten volle gerechtvaardigd heeft. Toen hij op 13 Juni l. l. zijn ambt aanvaardde, was er een nadeelig saldo van 250.000 Hollandsche guldens, lag er in de schatkist geen cent en moesten nog groote schulden betaald worden.

Shuster zette met groote wilskracht zijn schouders onder de hervorming van Perzië's financiën; wist, gesteund door de progressistische partij in de Volksvertegenwoordiging, (de „Medsjlis"), ook de Rijkegrooten — tegen alle traditie in! — te nopen tot het betalen van belasting en bereikte met een en ander het resultaat dat, ondanks den burgeroorlog, die aan buitengewone onkosten ruim 750.000 gulden kostte en die de gewone hulpbronnen natuurlijk trager deed vloeien, de achterstallige schulden werden afgedaan en de schatkist binnen haar verbaasde wanden thans een batig saldo herbergt van 250 duizend gulden. Binnen twee jaren tijds, zoo verzekerde hij onlangs aan een medewerker van den „New-York Herald", zou hij Perzië's financiën gebracht hebben op gezonde basis en een begin hebben gemaakt met de exploitatie der rijke hulpbronnen van het land, die slechts wachten op verbeterde verkeersmiddelen en op kapitaal.

Het ligt voor de band, dat het optreden van Morgan Shuster niet slechts kwaad bloed zette bij degenen, die onder het autocratisch regiem slechts van hooren-zeggen wisten, wat belasting betalen is, doch dat voornamelijk Rusland de zelfconsolidatie van het Perzische rijk met leede oogen aanzag. Sinds den val van Mohammed Ali en het krachtig opleven der constitutioneele beweging, was de beteekenis van Rusland's overheerschende positie sterk verminderd; de Amerikaan, die weigerde zijn instructies te gaan halen bij het Russische gezantschap te Teheran, dreigde thans de Russische politiek in Perzië nog meer te verzwakken. Inde irae! De regeering te Sint Petersburg was over den loop der gebeurtenissen zóó verstoord, dat zij een inval van den ex-Sjah begunstigde, die intusschen, naar men weet, mislukte. De Russische consuls lieten niets onbeproefd om Morgan Shuster tegen te werken. Zij verhinderden, dat belasting werd geheven van Perzische onderdanen die onder Rusland's bescherming staan; zij beschermden openlijk de rebellen; zij deden al wat zij konden om in Perzië een geregeld bestuur en de verzekering van geordende toestanden, veiligheid en rust onmogelijk te maken; zij traden op met een willekeur, als bevonden zij zich in een overwonnen land. Toen kwam het geval-Sjoa es Saltaneh. De oproerige prins van dezen naam, een aanhanger van den afgetreden Sjah en dus een vriend van Rusland, had, wegens zijn revolutionnair optreden met de wapenen in de hand, zijn goederen door den Perzischen ministerraad geconfisceerd gezien, een maatregel, waarvan de uitvoering was opgedragen aan den financieelen adviseur Shuster.

Aan het Russische gezantschap was medegedeeld, dat alle pretenties — in het bijzonder die van de Russische Bank — op den prins zouden worden geëerbiedigd, een mededeeling, waarvan het gezantschap kennis nam, zonder meer. Toen echter vijf gendarmen op last van Shuster 's prinsen woning wilden bezetten, kwam het tot een botsing tusschen in allerijl door den Russischen consul-generaal uitgezouden kozakken en de gendarmen, welke laatsten zich terugtrokken. Shuster protesteerde bij de Russische gezant en de kozakken ontruimden op hunne beurt het terrein voor vijftig gendarmen.

Thans begon over en weer een kleingeestig en nijdig gekibbel. De Russen beschuldigden de Perzische gendarmen, twee beambten van het consulaat-generaal te hebben beleedigd; de Perzen verweten den Russen geweldpleging en grove beleediging van de gendarmen bij een poging, om de woning van den prins binnen te dringen; zij eischten de terugroeping van den consul-generaal en de beide beambten. Natuurlijk werd dit door de Russische regeering geweigerd, terwijl zij daarenboven de intrekking verlangde der gendarmerie-wacht, benevens een officieel verontschuldigingsbezoek van den Perzischen eerste-minister aan den consul-generaal. Weigerde Perzië aan dezen in den vorm van een ultimatum gestelden tweevoudigen eisch te voldoen, dan zou Rusland overgaan tot de bezetting van de drie aan de Kaspische Zee geleden provinciën: Gilon, Talisch en Maserendan.

Aan deze sommatie werd kracht bijgezet door de uitzending eener troepenmacht van 4000 man, die doordrongen tot Kaswin. Een tweede ultimatum volgde.

Het hield een drievoudigen eisch in: onmiddellijk ontslag van Morgan Shuster en zijn Amerikaansche ambtenaren; de belofte, dat voortaan geen buitenlanders in Perzischen dienst zouden worden aangesteld dan na toestemming van Rusland en Groot-Britannië, en — ten slotte — de betaling van drie millioen roebels voor de kosten der Russische expeditie naar Kaswin. Het ministerie, zich tegenover het land niet verantwoord achtende door de aanvaarding van deze smadelijke eischen, liet de zaak onopgelost, trad af en werd vervangen door een parlementaire commissie. Deze heeft thans, naar de jongste berichten melden, alle eischen van Rusland ingewilligd en ook Morgan Shuster opgeofferd.

Is hiermede de krisis in Perzië bezworen? Het lijkt er niet naar! De Russische troepen zullen voorloopig het Noordelijk gedeelte des lands nog bezet houden, te meer daar elk oogenblik te Teheran de revolutie kan uitbarsten, nu zelfs het parlement ontbonden is, de Russisch-gezinde partij luidkeels victorie kraait en de actie der vooruitstrevende parlementen met geweld onderdrukt wordt.

De Commissie, die zich gevormd had om een gedenksteen op te richten, ten blijke van dank en hoogachting aan wijlen den menschenvriend

ELIAS S. L. MADURO,

acht het zich ten plichte haren diep gevoelden dank te betuigen aan allen, die tot de gewenschte verwezelijking van het beoogde doel op eene of andere wijze hebben medegewerkt.

In de eerste plaats drukt zij hare erkentelijkheid uit aan de pers, die tot het welslagen van het door haar opgevat denkbeeld heeft bijgedragen door den steun, dien zij aan hare pogingen heeft verleend, allen aanmoedigende om ter eere van den overleden vader der armen en hun goeden raadsman een penningske te bestemmen tot de daarstelling van een duurzaam blijk van achting en dankbaarheid, die de bevolking den betreurden overledene toedraagt.

Ook aan de vreemdelingen alhier gevestigd, die vrijwillig hunne samenwerking hebben aangeboden, daardoor van hunne sympathie en hoogachting een blijk gevende, en aan de Curaçaonaars te Panama, Colombia, Venezuela, en op Aruba en Bonaire woonachtig, die eveneens door hunne bijdragen tot de verwezelijking van het plan der Commissie hebben medegewerkt, om den door de geheele bevolking gevierden landgenoot te eeren, betuigt de Commissie hartgrondigen dank.

De Commissie, nu haar taak volbracht is, en zij de voldoening heeft mogen smaken den algemeenen bijval te ondervinden, meent ter kennis van het publiek te moeten brengen:
dat de noodige fondsen tot de oprichting van den gedenksteen bijeengebracht zijn;
dat sedert den 15e van de vorige maand de bestelling daarvan is geschied;
en dat de dag, waarop de onthulling van den gedenksteen plaats zal vinden, bekend zal worden gemaakt, zullende alsdan het opgerichte monument aan de familie van den ontslapene worden opgedragen en aan haar een album worden ter hand gesteld, inhoudende de namen van allen die tot de verwezelijking van het plan hebben bijgedragen (met uitzondering van diegenen onder hen, die verzocht hebben dat hunne namen niet worden bekend gemaakt), terwijl tevens in het album opgenomen zullen worden de brieven en verdere bescheiden, betrekking hebbende op de uitvoering van het denkbeeld der Commissie.

Namens de Commissie
de Voorzitter:
C. JACOBO PRINS,
de Secretaris:
ERNESTO B. JESURUN.

Curaçao 18 Januari 1912.

Advertentien.

HAVEN-NIEUWS.
VAN 20 JAN. — 3 FEBR.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	G W Goodman	20 Januari	New-York	20 Januari	Maracaibo
Maracaibo	„	25 „	Maracaibo	25 „	New-York
Philadelphia	H Highborn	25 „	New-York	25 „	La Guayra
Philadelphia	„	30 „	La Guayra	31 „	New-York
Zulia	S S Morris	3 Februari	New-York	3 Februari	Maracaibo
Merida	A Johanson	22 „	Maracaibo	22 „	La Guayra
Merida	„	24 „	La Guayra	26 „	Maracaibo
Merida	„	31 „	Maracaibo	5 Februari	La Guayra
Oranje Nassau	G D Nieman	17 „	New-York	19 „	Amsterdam
Prins Willem I	A R Nyboer	20 „	Amsterdam	21 „	New-York
Pr. Fr. Hendrik	H J v d Goot	28 „	New-York	29 „	Amsterdam
Prins Maurits	P Koningstein	3 Febr.	Amsterdam	4 Febr.	New-York
Venetia	C Segebarth	21 „	Sto Tomás	24 „	Hamburg
Dictator	Nicholson	20 „	Liverpool	20 „	Sabanilla
Citta di Milano	F Ferraro	21 „	Génova	21 „	Colón
Sachsenwald	M Mutcich	29 „	Pto Colombia	29 „	Hamburg
Cita di milano	F Ferraro	3 Febr	Colon	3 Febr	Genova

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Virginia H	20 Jan	Vela de Coro	*Hungaria H*	20 Jan	Bonaire
Zelma H	21 „	Pto Rico	*Hirondelle H*	20 „	Maracaibo
Estr. del Mar V	21 „	Guanta	*Meteor H*	21 „	Maracaibo
Hungaria H	23 „	Bonaire	*Cor de Maria C*	21 „	Pto Colombia
Sirena H	24 „	Maracaibo	*Virginia H*	22 „	Vela de Coro
Olinda H	24 „	Barahona	*Carlota V*	22 „	La Guayra
Virginia H	25 „	Vela de Coro	*Frieda H*	23 „	Maracaibo
Margarita C	25 „	Aruba	*Mina H*	22 „	Maracaibo
Hungaria H	26 „	Bonaire	*Jeusita V*	22 „	Maracaibo
			America H	22 „	Colon
			Marg Sofia C	22 „	Sta Marta
			Camia	23 „	Maracaibo
			Hungaria H	28 „	Bonaire
			Estr. d. Mar V	24 „	Guanta
			Margarita C	26 „	Rio Hacha
			Olinda H	30 „	Sto Domingo
			Zelma H	27 „	Maracaibo

22 Jan. is H. M. ZEELAND vertrokken naar Bonaire.
28 Jan. vertrekt het SS. PRINSES JULIANA naar Aruba.

Drukker:
B. L. BOGAERS.